

TÜBİTAK-ARDEB

Tarla Bitkileri Çağrı Programı

“1003-GDA-TRLA-2017-1 Nişasta ve Şeker Bitkileri Çeşit İslah Programlarının Oluşturulması”

Çağrı Metni

1. Genel Çerçeve

Bitkisel üretimin temel girdisi olan tohumluk, verimli ve kaliteli bir bitkisel üretimin ön koşuludur. Geçmişte dünyada tohumluk ticareti oldukça sınırlı düzeyde yapılırken, özellikle son yirmi yıl içerisinde uluslararası tohumluk sektörü çok hızlı bir büyüme göstermiştir. Uluslararası tohumluk ticaretinin artması, özellikle tohumluk üretim programları yetersiz olan ülkeler için önemli bir tehdit oluşturmaktadır. Türkiye’de tohumluk dış ticaret değerleri incelendiğinde birkaç bitki dışında ihracat değerlerinin ithalat değerlerinden fazla olduğu görülmektedir. Ancak tohumluk üretiminin yeterli veya yerli üretimin yüksek olduğu türler de dahil olmak üzere, önemli tarla bitkilerinin hemen hemen tamamında ağırlıklı olarak yabancı çeşitlerin kullanıldığı görülmektedir. Tarla bitkilerinde tohumluk üretim sistemi genel olarak yüksek kademe tohumluk ithalatı yapılarak ülke içerisinde çoğaltılması şeklinde gerçekleştirilmektedir. Tohumluk üretiminde tam anlamıyla dışa bağımlılıktan kurtulmanın ön koşulu çeşit ıslah programlarının oluşturularak yerli çeşitlerin geliştirilmesidir.

Tarla bitkileri altında sınıflandırılan nişasta ve şeker bitkileri içerisinde patates ve şekerpancarı Türkiye için çok önemli iki gıda ve endüstri bitkisidir. Bu iki bitki türünde de üretim tamamen yabancı çeşitler kullanılarak yapılmaktadır. Üretimin yabancı çeşitlerle yapılması, her iki bitki türünde de tohumlukta dışa bağımlılığımızı zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle nişasta ve şeker bitkileri içerisinde Türkiye için stratejik öneme sahip patates ve şekerpancarı türleri için ulusal çeşit ıslah programlarının başlatılması veya yapılan çalışmaların artırılması gerekmektedir.

Son yıllarda dünyada moleküler genetik ve biyoteknoloji alanında çok hızlı gelişmeler sağlanmış olup çeşit ıslahı ve tohumculuk konusunda söz sahibi ülkelerde yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu nedenle çeşit ıslah süresinin kısaltılması, seleksiyon çalışmalarının etkinliğinin artırılması ve dünyadaki diğer firmalarla rekabet edilebilmesi için klasik ıslah yöntemleri yanında biyoteknolojik yöntemlerin de ıslah programlarına dâhil edilmesi gerekmektedir.

2. Amaç ve Hedefler

Bu çağrının temel amacı, ülkemizde yeterli ve kaliteli gıda temini için stratejik öneme sahip patates ve şekerpancarı gibi nişasta-şeker bitkilerinde yerli çeşitlerin ıslah edilmesi ve üretimde yer alması sağlanarak dışa bağımlılığımızı ortadan kaldırmaktır.

Bu amaç doğrultusunda nişasta ve şeker bitkileri alanında çeşit ıslahı ve tohumluk üretimi konusunda aşağıda verilen konularda projelerin desteklenmesi hedeflenmektedir:

- Patateste farklı kullanım amaçlarına uygun, abiyotik/biyotik stres koşullarına dayanıklı çeşitlerin/ıslah hatlarının geliştirilmesi ve ıslah programının oluşturulması,

- Şekerpancarında ebeveyn hatların geliştirilmesi ve abiyotik/biyotik stres koşullarına dayanıklı çeşit ıslah programının oluşturulması.

Çağrı kapsamında, iki bitki türünde ülkemizdeki araştırma kurumlarında mevcut ıslah programlarının kapsam ve etkinliğinin artırılmasına veya sürekliliği olacak yeni ıslah programlarının başlatılmasına yönelik projelerin hazırlanması beklenmektedir. Bu amaçla, yurtiçi/yurtdışı genetik materyalin temini, karakterizasyonu ve ıslah programına aktarılması; yeni ıslah/melezleme programlarının oluşturulması; ön-ıslah, anaç ıslahı vb. konuların bir veya birkaçının kombine edildiği projeler sunulabilir. Sadece genetik materyalin toplanması ve karakterizasyonuna yönelik projeler çağrı kapsamına uygun olmayıp, bu çalışmaların mutlaka bir ıslah programına entegre edilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde sadece ileri hatların tescil öncesi verim ve kalite performanslarının belirlenmesinin hedeflendiği adaptasyon denemeleri de çağrı kapsamı için yeterli olmayıp, ilgili kurumlarda çeşit ıslahının devamlılığını sağlayacak yeni melezleme programlarının da projeye dahil edilmesi beklenmektedir.

Çağrı kapsamındaki bitki türlerinde klasik ıslah ve biyoteknolojik yöntemlerin kullanılacağı proje önerileri beklenmektedir. Ancak, Transgenik çeşit geliştirme projeleri çağrı kapsamı dışındadır.

3. İlgili Destek Programı

Bu çağrı konusu kapsamında önerilecek projelere "1003-Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı" kapsamında destek verilecektir.

4. Çağrıya Özel Hususlar

- Bu çağrı kapsamında, küçük, orta veya büyük ölçekli projeler hazırlanabilir.
- Üniversiteler, Kamu Araştırma Enstitüleri ve alanla ilgili özel sektörün işbirliği ile ortaklaşa hazırladıkları disiplinler arası projelere öncelik verilecektir.
- İlgili özel sektör kuruluşları ile işbirliği içinde hazırlanmış ve/veya aynı/nakdi destek almış ve yüksek ticarileşme potansiyeli bulunan projelere öncelik verilecektir.
- Özellikle, orta ve büyük ölçekli projelerin birden fazla kurumun yer aldığı alt projelerden oluşması beklenmektedir.
- Orta ve büyük ölçekli projeler en fazla 1 ana ve 3 alt projeden oluşabilir.
- Hazırlanacak projelerin bütçe kalemlerinin dağılımlarının dengeli olmasına dikkat edilmesi beklenmektedir.
- Bu çağrı programına önerilecek projelere, yeni kurulan üniversitelerin (2006 yılından itibaren kurulmuş üniversiteler) ortaklığının ve kariyerinin başlangıcında olan araştırmacıların projeye dahil edilmesinin sağlanması teşvik edilmektedir^(*).

(*) Bilimsel değerlendirme sırasında aynı/yaklaşık puan alan proje önerilerinde bütçe imkânları da gözetilerek öncelik sağlanacaktır.

5. Çağrı Takvimi

	Çevrimiçi Başvuru Sistemi Kapanış Tarihi	Elektronik Başvuru Çıktısının Gönderilmesi İçin Son Tarih (*)
Birinci Aşama	17.02.2017 17:30	24.02.2017 17:30
İkinci Aşama	26.05.2017 17:30	09.06.2017 17:30

(*) Elektronik başvuru çıktısının ıslak imzalı nüshasının belirtilen tarih ve saate kadar Kurumumuza ulaştırılması gerekmektedir.

6. Ek Belgelere Referanslar

- 1003 Destek Programı Web Sayfası
- 1003 Destek Programı Bilgi Notu
- 1003 Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı Usul ve Esasları
- Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (UBTYS) 2011-2016
- Ulusal Gıda Ar-Ge ve Yenilik Stratejisi
- 1003 Proje Önerisi Değerlendirme Formu
- Yasal/Özel İzin Belgesi Bilgi Notu
- Etik Kurul Onay Belgesi Bilgi Notu

7. İletişim Bilgileri

Serkan TUNA

Tel	0312 298 12 66
e-posta	serkan.tuna@tubitak.gov.tr

Tuęçe Ceren TUęRUL

Tel	0312 298 12 72
e-posta	ceren.tugrul@tubitak.gov.tr

Tarım, Ormancılık ve Veterinerlik Araştırma Destek Grubu (TOVAG)